

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΚΥΝΟΣΑΡΓΟΥΣ ΑΡΙΘ. 36
ΚΑΙ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ ΑΡΙΘ. 2
ΚΑΘΕΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ
15 ΔΕΛΤΑ 15

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Η ΦΥΣΙΣ

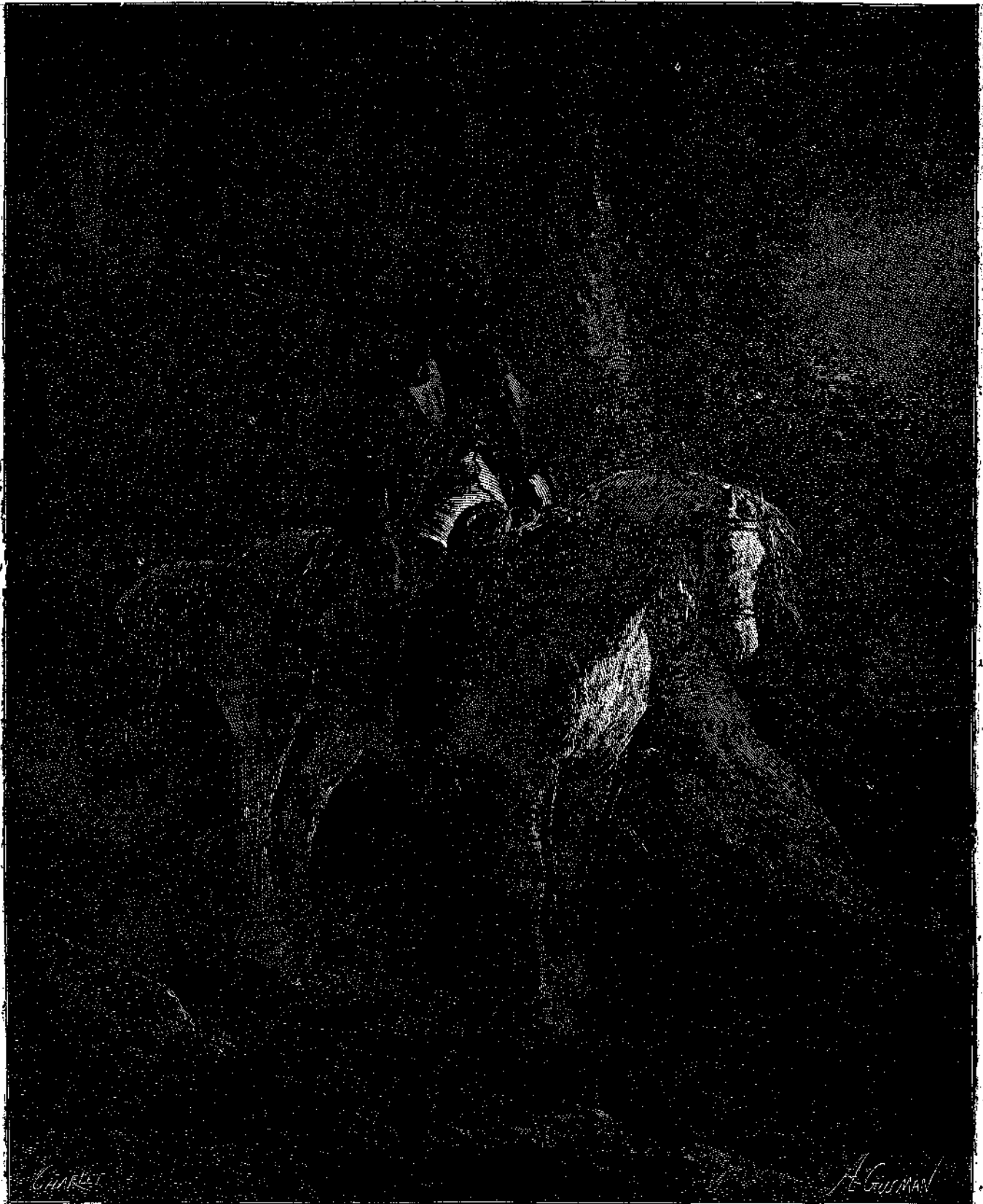
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ
Εν ΕΛΛΑΔΙ, έτησία Δρ. 8
» » έξάμηνος » 5
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ έτησία Φρ. 12
» » έξάμηνος » 7

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η χημεία (συνέχεια και τέλος), υπό Φ. Π. — Ταχυδρομείον διά περισσευρών, υπό Δ. Σιμ. — Η μάχη του Βατερλώ, υπό Φ. Π. — Απει-
πισία, υπό Δ. Αναστ. — Ηχώ, υπό Φρ.κ. — Μακράν του κόσμου! (ποίημα), υπό Γ. Α. Τζ. — Επιστημονικόν παίγιον. Περί-
στροφή όθολού επί της αίχμης μιας βελόνης, υπό Φ. Π. — Αντακουρίσις. — Αίνιγματα. — Αγγελία.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ Α΄ (Μετά την μάχην του Βατερλώ).

Η ΧΗΜΕΙΑ

(Συνέχεια και τέλος).

Εκτοτε ο Χούμφρυ Δάβυ εγένετο το αντικείμενον πάσης συζητήσεως, και η φήμη του διεσάλπισθη πανταχούσε. Είς δε τας συναθροίσεις, ἐσπερίδας και κατά τας ἐορτάς ήτο υποχρεωμένος να θυσιάζη το ήμισυ σχεδόν μέρος των ώρων της μελέτης του εις τας απαιτήσεις του ματαίου κόσμου. Έν τούτοις ο ήμέτερος σοφός δεν άφηκεν έαυτόν να παρασυρθή εκ του σκοπού του, και επανέλαβε μετα πλείονος ζήσεως τας μελέτας του, ως μόνος ο άπνηγς θάνατος διέκοψεν.

Διορισθείς μέλος της Βασιλικής Έταιρείας τῷ 1803, ο Δάβυ εξιστόρει τα φαινόμενα του γαλβανισμού και της ηλεκτροχημείας, κατόπιν τα έπόμενα έτη έπραγματευθή την άποσυνθέσιν των χημικών και των υδάτων δια του γαλβανισμού, άποδείξας ότι το ύδωρ εν τη καθαρχ αυτού καταστάσει περιέχει μόνον υδρογόνον και οξυγόνον, και αλατούχους τινάς ύλας εν διαλύσει. Τα πειράματα του Δάβυ και αι πολυάριθμοι άποσυνθέσεις των συνθέτων σωμάτων, δια της επεξεργείας της στήλης του Βόλτα, ής η θαυμασία ανακάλυψις μεγάλως διηκούλυε τας χημικάς εργασίας, συνέδραμον τον Βαρζέλην εις την κατάταξιν των άπλων σωμάτων κατά την ηλεκτροχημικήν αυτού θεωρίαν την άποδεχομένην ότι, η χημική συγγένεια των σωμάτων αντιστοιχεί εν τη ενεργεία των αντίθετων ηλεκτρικών δυνάμεων. Ούτως δια των άδιαιπτων αυτού αναζητήσεων ο Χούμφρυ Δάβυ διήνοιξε τη χημική επιστήμη νέον όριζόντα.

Κατά τον Οκτώβριον του 1807 υπέβαλε την ποτάσσαν εις την ενεργείαν στήλης μεγίστων διαστάσεων, και ούτως άνεκάλυψε περιεργότατον μετάλλον, το κάλιον (potassium), το όποιον είναι λευκόν ως άργυρος, καταστρέφεται ταχέως εν τῷ αέρι και αναφλέγεται εις την μετὰ του ύδατος επαφήν. Η ανακάλυψις αυτή θεωρείται δικαίως, ως η σπουδαιότατη των εν τη χημεία μέχρι τούδε γενομένων. Ο Δάβυ άπέδειξεν, ότι τα κάλια και τα χώματα, ήτοι η ποτάσσα, η σόδα, η βαρύτις, ο λευκάργυλλος κτλ., δεν είναι σώματα άπλά ως υπετίθητο έως τότε, αλλά συνδυασμοί του οξυγόνου και νέων μετállων, άτινα κατέρωθεν κατά το πλείστον μέρος ν' απομονώση. Μεταξὺ των μετállων τούτων το κάλιον και το σόδιον κατέστησαν ώφελιμώτατα τοις χημικοίς.

Ο Χούμφρυ Δάβυ έγραψε διάφορα έργα, μεταξύ των οποίων αναφέρονται τα *Στοιχεία της γεωργικής χημείας*, τα *Στοιχεία της φιλοσοφικής χημείας*, το *Salmonia*, μέγας αριθμός υπομνημάτων περί των βευστών και των ελαστικών υγρών των εν τοις κρυστάλλοις έγκλεισμένων, έγραψεν όμως και περί των ιδιοτήτων και των συνθέσεων του χλωρίου, περί των εν τοις ποταμοίς όμιγλών, περί των αίτιών του πυρός των ήφαιστειών, περί της γρήσειως, ως μηχανικών πρακτόρων, των εν ύγρῳ καταστάσει πεπιεσμένων αερίων, περί της ενεργείας της γαλβανικής στήλης, περί του διπλασιασμού του ψευδαργύρου των πλοίων, περί παρασκευής των οξέων άνευ οξυγόνου κτλ. κτλ.

Εκτός τούτων, αι πρώται φωτογραφικαι δοκιμαί όφειλονται τῷ Δάβυ, όστις τῇ συνεργασίᾳ του Wedgwood, αναπαρήγαγε εικόνας επί χαρτου χειρισμένου δι' άργυρούχου άζώτου και έπεχείρησε να στερεοποιήση τας εν τῷ σκοτεινῷ δωματίῳ εικόνας, πλην τα ληθέντα δοκίμια μελανούμενα εν τῷ φωτί και άποτυπούμενα κκώς, ήνάγκασαν τους δύο σοφούς άποθερμημένους να έγκαταλείψωσι τα περαιτέρω πειράματα, τα όποια αναλαβών ο κ. Ταλμπώ έφερεν, ως γνωστόν, εις αίσιον πέρας.

Ότε ο Δάβυ επείχει τα επί των αερίων πειράματά του, ανεγνώρισε το πρώτον, ότι το υδρογόνον και τα συστατικά αυτού δεν αναφλέγονται έρχόμενα εις επαφήν προς το κρησαρισμένον (laminé) φῶς, άπορροφούμενον εν μέρει δια μεταλλικής πλάκας περιεσφιγμένης δι' όφθαλματος. Αύτη υπήρξεν η βάση της θαυμασίας ανακαλύψεως της *λυχνίας* της

άσφαλείας των ύπονομευτών, ους αι συνεχείς εκρήξεις εν τοις φρέασιν άπεδεκάτιζον τοσοῦτον οίκτρως.

Τοιούτοι συνεπώς ώφελίμοι ανακαλύψεις, τοσαῦται έγκυκλοπαιδικαί εργασίαι, βεβαίως προητοίμαζον το ένδοξον μέλλον του έργατου αυτών. Έν έτει 1805, ο Χούμφρυ Δάβυ διωρίσθη γραμματεὺς της Βασιλικής Έταιρείας του Λονδίνου, ής προήδρευσε δέκα πέντε έτη μετὰ ταῦτα. Τῷ 1807 τῷ έδόθη βραβείον υπό του Αυτοκρατορικοῦ Διδασκαλείου της Γαλλίας, εν έποχῇ καθ' ην η Γαλλία και η Άγγλία έμάχοντο έρωμένως, και τέλος ο διάκτιμος χημικός άνυψώθη εις το αξίωμα του βαρωνίσκου.

Ο Δάβυ όσα υπήρξεν εύτυχής εν τῷ δημοσίῳ αὐτοῦ βίῳ, τοσοῦτον υπήρξεν και εν τῷ ιδιωτικῷ, συζευχθείς τῷ 1812 προς πνευματώδη και πλούσιαν τινά γυναίκα, ουδένος στερηθείς εν τη εύτυχῇ αὐτοῦ σταδιοδρομίᾳ. Δυστυχῶς όμως αι άδελφοί αὐτοῦ εργασίαι υπενομευσαν την οὐχί άλλως τε άσφαλῆ αὐτοῦ υγείαν, και ήναγκάσθη να διακόψη τας επιστημονικάς αὐτοῦ αναζητήσεις και ζητήση εις τα ταξείδια, εις έτερα κλίματα, νέας φυσικάς δυνάμεις, επισκεφθείς κατά διαδοχὴν την Ιταλίαν, την Γαλλιαν, την Έλβετίαν, την Γενεύην, όπου έληξε το στάδιόν του κατά Μάϊον τῷ 1829, εν ηλικίᾳ πενήτηκοντα έτών, τελευτήσας εν τοις βραχίοσι τῆς σύζυγου του και του άρρωσμένου του αδελφοῦ, του δοκτορος John Davy.

Η σύζυγος του Δάβυ εις άνάμνησιν του συζυγου της άφιέρεσεν επαξίως εν Γενεύῃ βραβείον, το όποιον να διδῆται κατά διετίαν υπό της Ακαδημίας της πόλεως ταύτης, εις τον έρωτην της μάλλον νεωτέρας και ώφελιμωτέρας ανακαλύψεως.

Πάντες οι σοφοί της Ευρώπης πικρῶς έκλαυσάν την στέρησιν του Χούμφρυ Δάβυ, ούτινος η εύφύια και ο χαρακτήρ τοσοῦτον επισήμως και όμοθυμῶς ζήτητήθησαν.

Ο Χούμφρυ Δάβυ υπήρξεν άνήρ του κόσμου, σοφός, ποιητής, φιλόσοφος, ένθουσιαστής των καλών τεχνών, πάντα δε τα έργα του γέμουσιν εύφραδῶν πορισμάτων και λαμπρῶν παρατηρήσεων. Ουδείς κάλλιον ήδυνήθη ν' άποδείξη τας θεωρίας του και αναπτύξη την φιλοσοφικήν αυτών έννοιαν.

Έν τῷ πονήματι αὐτοῦ, *αι Παραμυθίαι εν ταξείδιῳ*, η *αι Τελευταίαι ήμέραι ένός φιλοσόφου*, εκπονηθέντι κατά το 1818 πρό των έρειπιών της Πομπηίας, όπθεν άπέσπασεν άποτεφρωμένον τι χειρόγραφον του Κικέρωνος, de republica, ούτινος τους χαρακτήρας κατέστησεν αναγνώσιμους δια χημικῶν αναλύσεων, εύρίσκομεν τας ακολούθους ύψηλάς σκέψεις:

« Η ανάπτυξις της διανοίας συνίσταται εις διαδοχὴν μεταβολῶν η κινήσεων, έξ ών δεν κρατούμεν η ο, τι μᾶς ώφελεί η αναγκαίον. Έν τη παρούση ήμων καταστάσει, η διάνοια είνε φυσικῶς περιωρισμένη και άτελής, άλλ' η άτέλεια αύτη έξαρτάται εκ του όλικου αὐτῆς μηχανισμού: ώστε δεν να όμολογήσωμεν ότι δια τελειότερου οργανισμού η διάνοια θα είχε πολυ εύρύτεραν δυνάμιν. Έάν ο άνθρωπος, ως ήδη είνε οργανωμένος, ήτο άθάνατος, θα ώμοίαζε προς την άθανασίαν προσκεκολλημένη εις μηχανήν: το μέγιστον μέρος των γνώσεων του η των άναμνήσεων του θα άπώλλυντο διαδοχικῶς, και θα ώμοίαζε σχετικῶς προς ο, τι συνέθη πρό χιλίων έτών ακριβῶς, όπως το παιδίον, όπερ άπόλλυσι την μνήμην των συμβεβηκότων του πρώτου έτους του βίου του».

Οὐδεν ωραιότερον του να δεσπόζη τις των παθῶν του και να δείκνυται άνώτερος των δυστυχημάτων, ύφ' ών πλήσσειται.

Εύτυχής ο δυνάμενος ν' ανακαλύψη την αλήθειαν εν τῷ μέσῳ του ψεύδους, όπερ καλύπτει του ανθρώπου η πλεονεξία!

Η νεότης, ήτις είναι ικανή εις πᾶν είδος έντυπώσεων, καλών η κακῶν, έχει ανάγκην πεπειρωμένης ιθύνσεως να μη πλανηθῆ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ ΔΙΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ

Η άλληλογραφία δια των περιστερῶν συνδέεται βεβαίως με την τηλεγραφίαν και τα ταχυδρομεία: ο τρόπος δ' ούτος της ταχείας συγκοινωνίας, έχρησιμοποιήθη μετὰ μείγιστης επιτυχίας κατά τους άρχαίους χρόνους και τους καθ' ήμας. Αι ύπηρεσίαι δ; αι περισσότεραι συνεσέφερον εις την Γαλλιαν και πρό πάντων εις τους Παρισίους, κατά την πολιορκίαν αυτών του 1870—1871 εις γνώσται. Άν και όλίγα, αι περισσότεραι των Παρισίων, εξεπλήρωσαν εν τούτοις τόσῳ καλῶς τὸν προτιθέμενον σκοπόν, ώστε το ύπουργείον των Στρατιωτικῶν και η Διεύθυνσις των Τηλεγράφων, έσκέφθησαν να συστηματοποιήσωσι και επεκτείνωσι τον κλάδον τουτον της συγκοινωνίας.

Χωρίς να όμιλήσωμεν περί της περιστερᾶς της Κιβωτοῦ του Νῶε, αι άπόστολοι περιστεραι άνάγονται εις την μάλλον μακρυσμένην αρχαιότητα.

Η περισσότεραι, προεξί εκ φύσεως, είναι εκ των πρώτων κατοικιδίων πτηνῶν.

Εις την Ελλάδα ήτο συνήθεια να γνωστοποιώνται δι' άποστόλων περιστερῶν τα όνόματα των νικητῶν εις τους Ολυμπιακούς αγώνας. Τα μνημεία της αρχαίας Αιγύπτου μαρτυροῦσιν, ότι κατά τους χρόνους των Φαραῶν, οι ναυτικοί του Νείλου, της Κύπρου και της Κρήτης, μεταχειρίζοντο περιστεράς, όταν έπλησίαζον εις την ξηράν, δια ν' αναγγείλωσι την άφιξίν των εις τας οικογενείας των. Οι Ρωμαίοι εκόμιζον εις τα Ιπποδρόμια περιστεράς, ως άπέλυον μετὰ τας Ιπποδρομίας και την πάλην, εν αναγγείλωσιν εις τους οικείους των το άποτέλεσμα. Έπι δε της Δημοκρατίας αι περισσότεραι έχρησιμοποιήθησαν επωφελέστερον και ευγενέστερον.

« Έχρησίσμευσαν (λέγει ο Πλίνιος), δια σπουδαίας υποθέσεως. Κατά την πολιορκίαν της Μοδηνς, ο Δέκιμος Βρούτος έπεμπεν εις το στρατόπεδον των Υπάτων επιστολάς, ως προσέδεν εις τους πόδας των περιστερῶν. Εις τι έχρησίμευσεν τῷ Αντωνίῳ το βάθος των χαρακωμάτων, η επαγρύπνησις των στρατιωτῶν, και τα καθ' όλον το μήκος του ποταμοῦ τεταμένα δίκτυα, όταν ο ταχυδρόμος ούτος έπορεύετο, ούτως ειπείν δια του ούρανοῦ; »

Ο Frontinius εις το σύγγραμμά του «De stratagematibus», συμπληροῖ τας πληροφορίας επί του αντικειμένου τούτου. « Ο Χίρτιος (ο εις των δύο Υπάτων, όστις προσεπάθει την άπελευθέρωσιν του Βρούτου), έφύλαττεν εν τῷ σκότει περιστεράς, ως ιστέρι συγχρόνως τροφῆς, κατόπιν προσέδεν εις τον τράχηλόν των επιστολάς δια μεταξίνης κλωστής, και τας άπέλυον όσην δυνατόν πλησιέστερον των έπλξεων της πολέως. Αι περισσότεραι έρουσαι άναρχην τροφῆς και φωτός, κατέπιπτον επί των στεγῶν των οικιῶν, όπθεν ο Βρούτος διέτασσε την σύλληψιν των. Ούτως, έμάχθανε περί όλων πρό πάντων δε έρροντίζε να διαθήτῃ δια τας περιστεράς τροφήν εις μέρη, ώρισμένα, όπου τα πτηνά έσυνήθιζον να κατέρχωνται.»

Έπειτα εκ των άποκαλύψεων του Πλινίου, ότι οι ρωμαϊκοι στρατοί έχρησιμοποιοῦν τας περιστεράς, ως ταχυδρόμους.

Πραγματικῶς πῶς άλλως θα εξηγηθῆ η καταπληκτικῇ ταχύτητι δι' ης ο Ίούλιος Καίσαρ έπληροφόρη τα των επαναστάσεων της Γαλατίας, όπερ τῷ επέτρεψε πολλάκις την κάθοδον εκ των Άλπεων μετὰ των λεγόνων του, εις το πρώτον σύνθημα τῆς εξεγέρσεως των Γαλατῶν έναντίον τῆς δυναστείας του;

Άλλ' ιδίως κατά την εποχὴν του Άραβικοῦ εν Άνατολῇ πολιτισμοῦ, αι περισσότεραι άνετρέφοντο προς τον σκοπόν τούτον και κατελέγοντο μεταξύ των δημοσίων υπηρετῶν. Εύρίσκομεν το ταχυδρομείον των περιστερῶν λειτουργοῦν συστηματικῶς κατα τον μεσαιῶνα προς χροῖσιν των ύποτελῶν Μουσουλμάνων της Αιγύπτου και της Συρίας (1167—1450).

Ο οργανισμός ούτος, περιγραφόμενος υπό του Volney εν τῷ συγγραμμάτι του «Ταξείδιον εις Συρίαν και Αιγυπτον» και μεταφρασθείς εκ τινος άραβικοῦ χειρογράφου συνταχθέντος

υπό του μεγάλου Βεζύρου Σουλτάνου τινός της Αιγύπτου, φαίνεται τοσοῦτον μάλλον έξιοσημειώτος, καθόσον μέχρι του τέλους της τελευταίας εκατονταετηρίδος ουδέμια έτι ευρωπαϊκή κυβέρνησις είχεν άπολαβῆ τοιοῦτον τηλεγραφικόν σύστημα.

Ίδου τί λέγει ο Volney: «Οι περισσότερων εύρίσκονται έντός πυργῶν κατασκευασμένων κατ' άποστάσεις, καθ' όλην την έκτασιν της αυτοκρατορίας, επί τῷ σκοπῷ της επαγρυπνήσεως της δημοσίας άσφαλείας και ήσυχίας.

Κατά πρώτον μεταχειρίζονταν τας περιστεράς εις Mous-sel δια την μεταφορὰν επιστολῶν, περιεουσῶν μόνον άπλάς ειδήσεις. Αι επιστολαί προσανόμεναι υπό τας πτέρους των περιστερῶν, άνέφερον την ήμέραν και ώραν του τόπου της άναχωρήσεως, έστέλλοντο δε εις διπλοῦν. Κατά την άφιξίν του πτηνοῦ, ο στρατιωτικὸς σκοπὸς εκόμιζεν αὐτὴν εις τον Σουλτάνον, όστις άπέσπα ιδιοχειρῶς την επιστολήν. Αι περισσότεραι καλῶς γεφυρασμέναι, είχαν μεγάλην αξίαν. Τα ιδρύματα δε ταῦτα, ήσαν πολυδάπανα, άλλ' έξ άλλου μέρους χρησιμώτατα: ώνόμαζον δε τας άποστόλους ταύτας περιστεράς, *αγγέλους των δασῶν*.

«Όταν οι Σουλτάνοι Φατιμῆται κατέκτησαν την Αιγυπτον, συνίστησαν ταῦτα έναέρια ταχυδρομεία, ειδίκιονον δε τοσοῦτο μέγα ενδιαφέρον εις ταῦτα, ώστε καθωρίσθη σπουδαία δαπάνη του Κράτους δια την διαχειρίσιν του κλάδου τούτου της ύπηρεσίας. Μεταξὺ των βιβλίων του γραφείου της διαχειρίσεως, υπήρχε και τοιοῦτον εν φ' έγγραφον κατά τάξεις τα είδη και γέννη των περιστερῶν, άτινα ανεγνωρίζοντο καταλληλότερα. Οι περισσότερων της Κάτω Αιγύπτου έσώζοντο μέχρι του 1450.

Υπήρχον εις την αυτοκρατορίαν εικοσι και εις τοιοῦτοι περιστερῶνες, συντηρούμενοι υπό του Κράτους. Η έξοχική έπαυλις, εις ην ήμενον οι αυτοκράτορες παρὰ το Κάϊρον, ήτο το κέντρον πέριξ του οποίου ύφίσταντο αι ταχείαι αὐται συγκοινωνίαι. Σειραί περιστερῶνων εξετεινότο προς την Αλεξάνδρειαν, Δαμιέτην και Γάζαν. Η τελευταία αύτη πόλις συνεκωνόνη απ' εύθείας με τα Ιεροσόλυμα, Δαμασκόν, Βιλβέκ και Τρίπολιν. Η κατά μέσον όρον άπόστασις ενός περιστερῶνος από του έτέρου ήτο περί τα 80 χιλιάμετρα, ένίστε μεγαλειτέρα και άλλοτε μικροτέρα, κατά τας τοποθεσίας. Ούτως από Καίρον εις Γάζαν υπήρχον πέντε σταθμοί, οι εξήκ' από της έπικύλειως του αυτοκράτορος εις Βελβέ: 54 χιλιομετρα, από Βελβέεις Σαλακιεχ 54 χιλιομετρα, από Σαλακιεχ εις Κατιεχ 84 χιλιάμετρα, από Κατιεχ εις Βαχαδέχ 96 χιλιάμετρα και από Γάζαν εις Βαχαδέχ, η μικροτέρα άπόστασις 160 χιλιάμετρα. Έκαστος περιστερῶν είχε τον διευθυντήν αὐτοῦ και τους σκοπούς του, περιμενονας την άφιξίν των περιστερῶν. Υπήρχον προσιτί υπηρεταί και ήμίονοι εις έκαστον περιστερῶνα δια την σχετικὴν έναλλαγὴν των περιστερῶν. Η όλική δαπάνη ήτο μεγίστη».

Ουδέμια άμφιβολία, ότι τα ιδρύματα ταῦτα ήσαν λίαν δαπανηρά, άλλ' η χρησιμότης των ήτο επίσης άφιλονεικτος και άπορον είναι πῶς αι ευρωπαϊκαί κυβερνήσεις παρημέλησαν τῶσον να δώσωσιν εις τας χώρας των το μέσον τούτο της συγκοινωνίας, όπερ εγγώρισαν κατά την εποχὴν των σταυροφοριῶν. Ο Joinville, ο ιστορικὸς των σταυροφοριῶν λέγει, ότι η άπόδοσις του Saint-Louis εις Δαμιέτην (1249) άνηγγέθη άμέσως εις τον Σουλτάνον του Καίρου δια των περιστερῶν. «Les Sarrasins, légité εις τα άπομνημονεύματά του, envoyèrent au Soudan par Couloins messagers par trois fois, que le roy était arrivé.»

Έν τῷ περιφήμῳ ποιήματι του Τάσσου «Η άπελευθέρωθις Ιερουσαλήμ» ο ποιητής μᾶ; αναφέρει τῷ ενδιαφέρον επεισοδίον περιστερᾶς, καταδικωκομένης υπό Ιεράκος, και κταπεσοῦσης εν τῷ μέσῳ των Χριστιανῶν. Υπό την πτέρυγα του έναερίου τούτου άπόστολον, εύρέθη γραμμάτιον, ούτινος το περιεχόμενον άπεκάλυψεν εις τους Χριστιανούς τα σχέδια των Μουσουλμάνων.

Το δια των περιστερῶν ταχυδρομείον ήτο επίσης εις λειτουργίαν επί του περιφήμου σουλτάνου Σαλαδίνου, κατά την

πολιορκίαν τῆς Πτολεμαίδος· διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐπίσης μέ- σου ὁ Σουλτάνος τοῦ Καίρου εἰδοποιήθη περὶ τοῦ αποτελέ- σματος τῆς μάχης τῆς Μανσούρας, τῆς τόσον ὀλεθρίας εἰς τοὺς Χριστιανούς.

Οἱ Καλλιπὰ τῆς δυναστείας τῶν Φατμιτῶν, ἀπέδιδον τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα εἰς τὴν ἐναέριον αὐτὴν μεταφορὰν τῶν ἐπιστολῶν, ὥστε καὶ ὁ κλάδος οὗτος ἦτο εἰς τῶν σπουδαίων τῆς διοικήσεως αὐτῶν. Τὸ ταχυδρομεῖον τοῦτο διετηρήθη μέχρι τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος, ἐποχὴν καθ' ἣν ἐξηφανί- σθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀκηδείας τῶν Τούρκων.

Ἐν πρίγκιψ τῆς Ὁράγγης εἶναι ὁ μόνος κατὰ τὸν μεσαί- ωνα, ὅστις μετεχειρίσθη τὸ ταχυδρομεῖον τῶν περιστέρων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του κατὰ τῶν Ἰσπανῶν. Ἐπὶ τῆς πολιορ- κίας τοῦ Χάρλεμ ὑπὸ τοῦ Φριδερίκου, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1572 διωργάνωσε τὴν ἀποστολὴν ἐπιστολῶν διὰ περιστέρων, καὶ ἠδυνήθη νὰ πέμψῃ τὰς ὁδηγίας του εἰς τὸν φρούραρχον Wibald de Riperde, ὅστις παρέδωκε τὴν πόλιν μόλις τῶν 13 Ἰουλίου 1575. Ἡ ἱστορία τῆς πολιορκίας τοῦ Leyde (1575) μᾶς λέγει, ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἐσώθη ὑπὸ τῶν ἀποστό- λων περιστέρων. Κατὰ τὸ 1575 τὸ Leyde, πολιορκούμενον ὑπὸ τοῦ Φραγκισκοῦ Βαλδές, καὶ περιεκλεισμένον μεταξὺ ἐξήκοντα δύο χαρακωμάτων, μὲ ὄλην τὴν γενναίαν ἀντίστα- σιν, κατεδικάσθη εἰς λιμὸν ὑπὸ ἐχθροῦ, οὐδὲν ἄλλο δυνθέν- τος νὰ πράξῃ. Ἐπρόκειτο θνὶν νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν πείναν, ἥτις ἦλθε πρὸς ἐπαύξεισιν τοῦ ὀλέθρου τῆς πανώλους. Οἱ κά- τοικοι λίαν δραστήριοι, ἕως τότε, ἀπωλέσαντες πᾶσαν ἐλπίδα, ἤρχισαν νὰ σκέπτονται περὶ συνθήκης, ἀλλ' ὧ τῆς ἀπροσδο- κήτου εὐτυχίας! ἀπόστολοι πτερόεντες φθάνουσι φέροντες τὰς ἐξῆς δύο εἰδήσεις:

«Τὰ προχώματα τῶν ποταμῶν Meuse καὶ Issel μετ' ὀλί- γον διατροπώμενα θὰ ἀφήσωσι διεξοδὸν εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ θὰ πλημμυρῆσῃ τὰ περίε τῆς πόλεως. Στολισκὸς ἐκ λίμβων ἐπιπέδων, πλήρης τροφῶν ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Leyde». Ὅταν ὁ ἐχθρὸς προσεκέλευσε τοὺς κατοίκους εἰς παράδοσιν, ἔλαβε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν: Ἐποὶ φάγοις τοὺς ἀριστεροῦς των βραχίονας οἱ κάτοικοι τοῦ Leyde θὰ ὑπερασπίσων τὴν πό- λιν των διὰ τῶν δεξιῶν βραχίωνων: Δὲν ἐθάσαν εἰς τὸ φο- βερὸν τοῦτο ἔσχατον μέτρον, ἀλλ' ὑπέφεραν πολὺ καὶ τέλος ἐσώθησαν, μετὰ πολιορκίαν πέντε μηνῶν. Ὁ ἐχθρὸς ἀπε- διώχθη ὑπὸ τῆς πλημμύρας. Ἄνευ τῆς εἰδήσεως τῶν περι- στέρων, ἡ πόλις θὰ ὑπέκυπτεν ἀναμριβόλως. Πρὸς εὐγνωμο- σύνην διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν περιστέρων τούτων ἀποστόλων, ὁ πρίγκιψ τῆς Ὁράγγης διέταξεν ἵνα διατηρῶνται ἐφεξῆς καὶ τρέφωνται δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου ταμείου· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν των, νὰ ταριχευθῶσι καὶ τὰ σώματά των δια- τηρηθῶσιν εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Leyde.

Ἡ ἀξιωμαθὴν πολιορκία, ἡ ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Βενετίας ἐναντίον τῶν Αὐστριακῶν στρατευμάτων κατὰ τὸ 1849, εἶναι προσφατοῦς παράδειγμα ὑπηρεσιῶν, ὅς αἱ περιστέραι δύνανται νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὰς πολιορκίας τῶν πόλεων.

Αἱ περιστέραι τοῦ Ἁγίου Μάρκου, αἱ τόσον γνωσταὶ εἰς τοὺς περιηγητάς, ἐχρησιμοποίηθησαν μετ' ἐπιτυχίας ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, χωρὶς ὅμως νὰ σωθῇ ἡ πόλις. Εἰς τὰς ἀρ- χὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, αἱ ἀπόστολοι περιστέραι εἰσῆλθον εἰς Βέλγιον, εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰς τινὰς πόλεις τῆς Βο- ρεῖου Γαλλίας, πρὸς ἀποστολὴν διαταγῶν τῶν χρηματιστῶν, τραπέζιτων, καὶ ἐπιστολῶν τοῦ τύπου καὶ ἰδιωτῶν. Ἡ ἀπει- ρὸς περιουσία τῶν ἀδελφῶν Ρότσαλδ ὀφείλεται κατὰ μὲγα μέρος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ εἰδους τούτου τῆς ἰδιαίτερας τηλε- γραφίας, καὶ ἡ οἰκογένεια αὕτη ὤφειλε δι' εὐγνωμοσύνην νὰ προσθέσῃ μίαν περιστέρων εἰς τὰ σημεῖά της. Κατὰ τὸ 1815, περιστέρα ἔφερον εἰς τὴν οἰκίαν Ρότσαλδ τοῦ Λονδίνου τὴν εἰδήσιν τῆς ἥττης τοῦ Ναπολέοντος εἰς Βατερλώ. Οἱ τραπέ- ζιται οὗτοι ἔσχον τὸν καιρὸν, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, νὰ ἀγορά- σωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Λονδίνου ἀπειροῦς ἀξίας εἰς τι- μάς εὐτελεῖς, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ μοιραία εἰδήσις ἐγνώσθη καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν. Ἡ εἰδήσις, ἄλλως τε, αὕτη, μεταβιβάσθησιν κατόπιν ὑπὸ τοῦ ἀγγλικῆς σηματοφόρου,

διεκόπη ὑπὸ τῆς οὐίγλης μετὰ τὰς δύο λέξεις «Wellington defeated», καὶ οὕτως ἐπιστεῦθη ἡ ἥττα τοῦ περιφήμου Ἀγ- γλου στρατηγοῦ, καὶ σημαντικῶς ἐξέπεσαν ὅλα τὰ χρεώ- γραφα τοῦ Κράτους. ἐνθὸς τὸ συμπληρωθῆν κατόπιν τηλεγρά- φημα ἔλεγε, «Wellington defeated the French at Wa- terloo», εἰδήσιν, ἣν εἰ κ. κ. Ροτσαλδ κτείχον μόνον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Ἐστοτε τὸ αὐτὸ μέσον μετεχειρίσθησαν πολλοὶ ἐπιχειρηματίαι δημοσίων χρεωγράφων, ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε μετὰ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν.

Ἐν ὁδῷ τῆς ἀνατροφῆς τῶν περιστέρων τοῦ κ. Au- guste Goin, ὁμιλεῖ περὶ ἱατροῦ σχόντος τὴν εὐρυὰ ἰδέαν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ἐνοστικὸν τῶν περιστέρων εἰς τὴν ἐξάκη- σιν τοῦ ἐπαγγέλματός του. Ἴδου πως. Ἀπεσταλμένος, φθάνει ἐν τάχει πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἱατροῦ, ἵνα οὗτος με- ταθῇ πρὸς ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς κατοικοῦντος εἰς ἀπόστασιν χιλιαμέτρων τινῶν, εἰς τινὰ ἀγροτικὴν κοινότητα. Ὁ ἱατρὸς μᾶς φέρε μετ' ἐξουτοῦ μίαν τῶν περιστέρων του καὶ ἀφίει τὸν ἀπεσταλμένον εἰς τὴν οἰκίαν του μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ μικροῦ ταχυδρομοῦ. Οὗτος ἐφοδιασμένος διὰ τῆς συν- ταγῆς τοῦ ἱατροῦ, λαμβάνει τάχιστα τὴν ὁδὸν τοῦ περιστε- ρῶνος του, ὅπου φθάνει μετὰ τινὰ λεπτὰ τῆς ὥρας. Ὁ ἀπε- σταλμένος τότε λαμβάνει τὴν συνταγὴν, μεταβαίνει εἰς τὸ φαρμακεῖον, ἐκτελεῖ αὐτήν, καὶ ἀπέρχεται μετὰ τῶν ἱατρι- κῶν κλπ. εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς.

Πρὸ τῆς καταργήσεως τοῦ λαχείου τοῦ 1832, αἱ περι- στεραὶ ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν μεταβίβασιν καὶ εἰς μεγά- λας ποσότητας ἀποστάσεις, τῶν κερδαινόντων ἀριθμῶν· αἱ δια- κυμάνσεις τῶν δημοσίων χρεωγράφων μετεβιβάζοντο ἐπίσης διὰ τοῦ μέσου τούτου, καὶ τὸ κοινὸν δυσκολευόμενον νὰ κά- μνη χρῆσιν τοῦ τηλεγράφου Charpe (τηλεγράφου διὰ ση- μείων ἐπὶ ὑψηλῶν πύργων, οὗτοις τὸ μονοπῶλιον εἶχεν ἀπο- κλειστικῶς τὸ Κράτος), ἤθελεν ἀναμφιβόλως βαθμηδὸν βελ- τιώσει τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀποστόλων περιστέρων, ἐάν ὁ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος δὲν κατέστρεφε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βιομηχανίας, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐχρησίμευεν ἐφεξῆς μό- νον πρὸς διασκέδασιν τῶν κωνηγῶν καὶ τῶν πτηνοφίλων. Ὅπως δὲ ποτε, τὸ μέσον, ὅπερ οἱ πρόγονοί μας μετεχειρί- ζοντο, τὸ νὰ ἀνταποκρίνωσιν διὰ περιστέρων, φαίνεται ὅτι ἐπανέρχεται ἐννοικῶς· οὕτω, ἡ ὑπερωκεάνιος Ἐταιρεία ἀπε- φάσισε τὸ 1876 νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πλοιαρχῶν τῆς ἑταιρείας ταύτης περιστέρας, δι' ἧν νὰ ἀναγγέλλωσι τὴν ἐπανάδον τῶν δέκα ὥρας πρὸ τῆς ἀφίξεώς των, διότι ἡ περι- στερὰ δύναται νὰ διανύῃ εἰς πέντε μόνον ὥρας τὸ διάστημα, ὅπερ τὸ ἀτμόπλοιον διατρέχει εἰς 14 ἢ 15 ὥρας. Οἱ ἐπιβῆ- ται δύνανται οὕτω νὰ διδῶσιν ἐν θαλάσῃ εἰδήσεις τινὰς πρὸς τοὺς φίλους των. Ἡ αὕτη ἑταιρεία ἱδρύσεται ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Γαλλίας καὶ Ἀμερικῆς περιστέρων, καλῶς ἐφοδιασμέ- νους, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ συγκοινωνήσωσι τὰ πλοῖα μετὰ τῶν μερῶν, παρ' ἧν ἀπομακρύνονται, ἢ πρὸς ἀ πηλοῖσά ζουσιν.

(Ἐπιτελεῖται.)

Α. Σομα.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΑΤΕΡΛΩ

Εἶναι πολλὰ γεγονότα, τὰ ὅποια ὄσα καὶ ἂν τὰ ἀκούσῃ τις, ὅσα καὶ ἂν τα ἀναγινώσκῃ, οὐδέποτε τὰ χωραίνει. Ἐν τοιοῦτον εἶναι καὶ ἡ ἐν λόγῳ μάχη τοῦ Βατερλώ, ἣτις ἀνέτρεψε τὴν χάρτην τοῦ κόσμου, καὶ οὗτινος αἱ τύχαι θὰ ἦσαν πολὺ διαφοροῦσαι ἂν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ἰουνίου 1815 δὲν ἔδραχεν, ἢ ἂν δὲν κατέβησαν ἐγκαίρως αἱ ἐπικουρίαι τοῦ Οὐέλινκτωνός.

Τὸν λόγον τῆς περιγραφῆς τῆς πεισικατωδούς καὶ αἰματηροτάτης ταύτης μάχης ἔχει ὁ πολὺς Βίκτωρ Οὐγγῶ.

Διὰ νὰ λάβῃ τις ἰδέαν τῆς ἐν Βατερλώ μάχης, δεῖν νὰ χαραχῇ ἡ κατὰ δianoian φαντασθῇ ἐν κεφαλαίον Α, οὗτινος τὸ μὲν ἀριστερὸν σκέλος εἶναι ἡ ὁδὸς ἢ ἀπὸ Νιβελλῶν ἀγούσα, τὸ δεξιὸν σκέλος ἢ ἀπὸ Γενάπης τοιαύτη, ἡ χορδὴ τοῦ Α ὁ κοίλος δρόμος ὁ ἀπὸ Ὁραίνου εἰς Βραναλεῦδον, καὶ ἡ κο- ρυφὴ τοῦ Α εἶναι τὸ ὄρος Ἁγιος Ἰωάννης. Ἐν-αὐθα ἵσταται τὴν προσβολὴν ἀναμένων ὁ Οὐέλινκτων. Ἡ κἀτωθὶ ἀριστερὰ

ἄκρα εἶναι τὸ Οὐγομόντιον, ἐνθα εὐρίσκειται ὁ Ρέλλ μετὰ τὸν Ἱερώνυμον Βανοπάρτην, ἡ δὲ κἀτωθὶ δεξιὰ ἄκρα εἶναι ἡ Βελλαλιάντη, ἐνθα ἵσταται ὁ Ναπολέων. Ὀλίγον κἀτωθεν τοῦ σημείου ὅπου ἡ χορδὴ τοῦ Α συναντᾶται μετὰ τὸ δεξιὸν σκέλος καὶ τέμνει αὐτό, κείται ἡ Αἰσαίντη, εἰς δὲ τὸ μέσον τῆς χορδῆς ταύτης εἶναι ἀκριβῶς τὸ σημεῖον, ὅπου ἐρήθη ἡ τελευταία λέξις τῆς μάχης.

Τὸ τρίγωνον, τὸ μεταξὺ τῆς κορυφῆς τοῦ Α καὶ τῆς χορ- δῆς εἶναι τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὅπερ ἠθέλησαν νὰ κυριεωσῶσιν οἱ Γάλλοι, καὶ αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ μῆλον τῆς ἐρι- δῆς ὁ σκοπὸς τῆς μάχης.

Αἱ πτέρυγες τῶν δύο στρατῶν ἐκτείνονται δεξιόθεν καὶ ἀρι- στερόθεν τῶν ὁδῶν Γενάπης καὶ Νιβελλῶν, καὶ ὁ μὲν Ἐρ- λῶν εἶχεν ἀπέναντι αὐτοῦ τὸν Πικτωνα, ὁ δὲ Ρέλλ τὸν Χίλλ.

Ὅπισθεν τῆς κορυφῆς τοῦ Α, ἦτοι ὀπισθεν τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, κείται τὸ δάσος τῆς Σωάγγης, οὗτινος ἡ πεδιάς δὲν εἶναι ὀμαλή, ἀλλ' ἔχει κυματισμοὺς ἀλλεπαλ- λήλους, ἀναβαίνοντας βαθμηδὸν πρὸς τὸν Ἀγ. Ἰωάννην, καὶ ἀπολήγοντας εἰς τὸ ὑπ' αὐτὸν δάσος.

Οἱ δύο στρατηγοὶ εἶχον σπουδαίαι μετ' ἐπιστάσις τὴν πε- διαδὰ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἀπὸ τοῦ προγενεστέρου δ' ἔτους ὁ Οὐέλινκτων τὴν εἶχεν ἐξετάσει ἐν τῇ προγνωστικῇ περι- νοίᾳ ὡς ἐνδεχόμενον στάδιον μάχης συνεπῶς κατὰ τὴν μονο- μαχίαν τῆς 18 Ἰουνίου, ὁ Οὐέλινκτων κατέιχε τὸ καλὸν μέ- ρος, ὁ δὲ Ναπολέων τὸ κακόν, ἦτοι ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς εὐ- ρίσκετο εἰς τὰ ὑψηλά, ὁ γαλλικὸς εἰς τὰ χαμηλά.

Ὁ Ναπολέων, καίτοι πάσχων ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐκ τοπικοῦ τινος νοσήματος, οὐδέποτε εἶχε φανῆ τόσον εὐθυμὸς, ὅσον κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ πρῶτας ἐμεδίδια. Ἐνθ' ἦτο σκυθρωπὸς κατὰ τὴν μάχην τῆς Αὐστρελιτσης, κατὰ τὴν τοῦ Βατερλώ ἡττῆς φαιδρός.

Ἀπὸ τῆς προτεραίας, τὴν νύκτα, ὦραν μίαν μετὰ μεσο- νύκτιον, κατοπτέωσαν τὰ περίε μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βερτράν- δου, ἐντός τῆς θυέλλης καὶ τοῦ ὕετοῦ, καὶ παρατηρῶν τὴν μακρὰν γραμμὴν τῶν ἀγγλικῶν πυρῶν εἰς τὸν ὀρίζοντα, εἶχε κρατήσει πρὸς στιγμὴν τὸν ἵππον του, ἐστάθη ἀκίνητος, εἶδε τὰς ἀστράπας, ἔδωκεν ἀρόασιν εἰς μίαν βροντὴν καὶ εἶπεν· «Ἐξίμεθα σύμφωνοι». Πλὴν ὁ Ναπολέων ἐνταῦθα ἠπατάτο, δὲν ἦσαν πλέον σύμφωνοι.

Δὲν ἐκοιμήθη οὐδὲ λεπτόν κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα· πᾶσα στιγμὴν παρεῖχεν εἰς αὐτὸν καὶ νέαν ἀγαλλίασιν. Διέτρεξεν ὄλην τὴν γραμμὴν τῆς μεγάλης φρουρᾶς, ἰστάμενος ἐκ δια- λειμμάτων καὶ συνομιλῶν μετὰ τοὺς σκοπούς. Περὶ ὦραν δύο καὶ ἡμισίαν, εἶχεν ἀκούσει πλησίον τοῦ δάσους τοῦ Οὐγομον- τίου τὸ βῆμα φάλαγγος· ὑπολαβὼν δὲ ὅτι ὁ Οὐέλινκτων ἀπέχωρει ἴσως, εἶπε πρὸς τὸν Βερτράνδον· «Θὰ εἶναι ἡ ἀγ- γλικὴ ὀπισθοφυλακὴ, κινουμένη πρὸς ἀπόδρασιν. Θὰ ζωγρή- σει τοὺς ἔξαισχυλίους Ἀγγλοῦς, οἵτινες ἀπεβιβάσθησαν μόλις εἰς τὴν Ὁσαίντην.» Τὴν νύκτα τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ἰου- νίου ἐχλεύαζε τὸν Οὐέλινκτων· «Αὐτὸς ὁ σπιθαμιαῖος Ἀγ- γλος, ἔλεγεν, ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς μαθήματος.» Καὶ ἡ βροχὴ καθίστατο ραγδαϊοτέρα, ἐβρόντα ὁ οὐρανὸς λαλοῦντος τοῦ αυτοκράτορος.

Περὶ ὦραν τρίτην καὶ ἡμισίαν τῆς πρῶτης ἀξιωματικοὶ τινες σταλέντες διὰ νὰ κατοπτέωσωσι τὴν θέαν τῶν πολε- μίων, τοῦ ἐξήλειψαν τὴν ἐλπίδα· τῷ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ ἐχθρὸς οὐδεμίαν ἔκαμε κίνησιν. Οὐδὲν ἐκ τῶν πυρῶν του εἶχε ὀβε- σθῆ. Ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐκάθευδεν. Ἐπὶ τῆς γῆς ἐπεκράτει βαθεῖα σιγὴ· μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν ἠκούετο θόρυβος. Περὶ ὦραν τετάρτην, ἔμαθεν παρ' ἐνὸς χωρικοῦ, ὃν συνέλαθον οἱ σκοποὶ, ὅτι τοῦτον μετεχειρίσθησαν οἱ Ἀγγλοὶ ὡς ὁδηγὸν μὴς Ἰλης των, πορευομένης νὰ λάβῃ θέαν εἰς τὸ χωρίον Ὁ- χαινον, ἦτοι εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος. Περὶ ὦραν πέμπτην, δύο λεπτοτάκται Βέλγοι τὸν ἐπληροφόρησαν, ὅτι ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς ἐπερίμενε τὴν μάχην.—Τόσῳ τὸ κα- λήτερον ἰ ἀνέκραξεν ὁ Ναπολέων.

Τὴν πρῶτην ἐπέευσεν, καὶ καθίσας εἰς χωρικὸν τι κάθισμα παρὰ τινι τραπέζῃ, ἔχων δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας του στρῶμα ἀχρῶρον ἀντὶ τάπητος, ἤνοιξε τὸν χάρτην τοῦ πεδίου τῆς

μάχης, εἰπὼν εἰς τὸν στρατηγὸν Σουλτ· «Ἴδου ἐν εὐμορφῶν Ζατοίκιον!»

Ἐνεκα τοῦ ὕετοῦ τῆς νυκτὸς αἱ ζωοτροφίαι τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, βραδύνασαι καθ' ὁδόν, μόλις κατέφθασαν τὸ πρῶ- οὶ στρατιῶται δὲν εἶχον κοιμηθῆ, ἦσαν δὲ κἀθυροὶ καὶ νῆ- σται, καὶ ὅμως ὁ Ναπολέων εἶπεν εἰς τὸν στρατηγὸν Νεῦ περιχαρῶς· «Ἐνεηκόντα τοῖς ἑκατόν ἔχομεν ὑπὲρ ἡμῶν.» Περὶ ὦραν ὀγδόην, ἐκοιμήθη εἰς τὸν αυτοκράτορα τὸ πρό- γευμα· προσεκλήθησάν δὲ εἰς αὐτὸ καὶ πολλοὶ στρατηγοί. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐλέγηθ, ὅτι τὴν νύκτα τῆς προχθῆς, ὁ Οὐέλινκτων παρεῦρεθ εἰς τὸν χορὸν τῆς δουκίσης Σομερσέ- του, ἐν Βρυξέλλαις. ὁ δὲ Σουλτ ἀριμάνιος ἀνὴρ με ἀρχιε- πισκόπου μορμὴν ἀπήντησε· «Σήμερον εἶναι ὁ χορὸς.» Ὁ αυτοκράτωρ ἠστέισθη μετὰ τὸν Νεῦ, ἐπειδὴ οὗτος εἶπε· «Ὁ Οὐέλινκτων δὲν εἶναι τόσον ἀφελῆς, ὥστε νὰ περιμείνῃ τὴν Μεγαλειότητά σας.» Ἄλλως τε ἔρρεπεν ἐκ φύσεως εἰς τὸ ἀστεγεῖσθαι, καὶ κατὰ τὸν Βενιαμὶν Κωνσταντίον, οἱ ἀστεῖμοι τοῦ ἦσαν ἀλλόκοτοι μᾶλλον ἢ εὐφρεῖς.» Χαρα- κτηριστικώτατον εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς· «Ὅτε ἐπὶ τοῦ λαθραίου του διάπλου ἀπὸ τῆς νήσου Ἐλβας εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ πλοῖον «Ἄστατος» ἐντός τοῦ ὁποῖου ἦτο κεκρυμμένος, ἀπην- τήθη ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ βρικόου «Ζέφυρος» ὀνομα- ζομένου καὶ ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ ἂν εἶχεν εἰδήσεις περὶ τοῦ Ναπολέοντος, οὗτος ἔλαβε γελῶν τὴν σάλπιγγα καὶ ἀπε- κρήθη ὁ ἴδιος· «Ὁ αυτοκράτωρ ἔχει καλῶς.» Ἀνθρωπος οὕτω γελῶν, φαίνεται ἔχων οἰκειότητα μετὰ τὰς περιστάσεις τοῦ βίου. Ὁ Ναπολέων ἐγέλασεν ἐπανειλημμένως τοιοῦτον γέ- λωτα, καὶ ἐπὶ τοῦ προγεύματος τοῦ Βατερλώ.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἔμεινε σύνουος ἕως δεκαπέντε λεπτὰ τῆς ὥρας, ἔπειτα δ' ἐκάθησαν ἐπὶ τῶν ἀχρῶρον δύο στρατη- γοί, φέροντες κάλαμον ἀνά χειρας καὶ χάρτην ἐπὶ τοῦ γόνα- τος, καὶ ὁ αυτοκράτωρ τοῖς ὑπηγόρευσε τὴν διάταξιν τῆς ἐγγυζούσης μάχης.

Περὶ ὦραν ἐνάτην καθ' ἣν στιγμὴν ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἐκινήθη καὶ ἀνεπτύχθη διηρημένος εἰς πέντε φάλαγγας κλι- μακίδων μετὰ τὸ πυροβολικὸν μεταξὺ ἑκάστου σώματος, μετὰ τὰς μουσικὰς ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ ἦγεν εἰς τὴν πεδιάδα, τῶν τυμπάνων κρουομένων καὶ τῶν σαλπίγγων ἠχουσῶν, στρατὸς κρατερός, εὐρύς, φαιδρός, πέλαιος περικεφαλαιῶν ξιφῶν καὶ λογγῶν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὁ αυτοκράτωρ ἀνέκραξεν ἐπανει- λημμένως ἐν τῇ συγκινήσει του, «λαμπρὸν θέαμα! λαμπρὸν θέαμα!»

Ἀπὸ τῆς ἐνάτης μέχρι τῆς δεκάτης καὶ ἡμισίας ὥρας, ὄλος ὁ στρατὸς, πρᾶγμα σχεδὸν ἀπίστευτον, ἔλαβε θέσιν, πα- ραταχθεὶς εἰς ἑξ φάλαγγας, σχηματιζούσας κατὰ τὴν ἐκφρα- σὴν αὐτῆν τοῦ αυτοκράτορος ἐξ V. Ὀλίγας δὲ στιγμὰς μετὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ μετώπου εἰς μάχην, ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθείας σιωπῆς, ἥτις, ὡς ἐπὶ τῆς προεγγύσεως θυέλλης, προηγουμένη τῶν μαχῶν, βλέπων προβαινούσας τὰς τρεῖς κα- νονοστοχίας, αἱ ὁποῖαι διετάχθησαν νὰ κάμωσιν ἀρχὴν τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, εἶπε «Ἴδου ἐκεῖ τέσσα- ρες ὠραῖαι νεάνιδες»

Ἐπειτα ἐπέευσεν καὶ διηυθύνθη πρὸ τῆς Βοσόμεης, ἐπὶ λοφίσκου τινος, κειμένου δεξιόθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Γενάπ- ης εἰς Βρυξέλλας διὰ νὰ ἐπισκοπῇ ἐκεῖθεν. Καὶ οὗτος μὲν ὁ σταθμὸς του ὑπῆρχεν ὁ δεύτερος ἐπὶ τῆς μάχης· ὁ δὲ τρίτος, ὁ τῆς ἐβδόμης ἑσπερινῆς ὥρας, ἔκειτο μεταξὺ Βελλαλιάντης καὶ Αἰσαίντης, εἰς θέσιν ὑψηλὴν καὶ ἀπότομον, ὀπισθεν τῆς ὁποίας εἶχε συναθροισθῇ ἡ αυτοκρατορικὴ φρουρὰ. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σταθμοῦ ἔλεγεν εἰς τὸν ὁδηγὸν του, ὀνό- ματι Λακώσταν, χωρικὸν δυσμενῆ, περιδεῆ, στρέφοντα τὰ νῶτᾶ ὁσάκις ἐβλεπε ἐκρηγνυμένην μίαν βόμβαν, καὶ ζητοῦντα νὰ κρυβῇ ὀπισθεν τοῦ Ναπολέοντος. «Ἄνοστε, ἐντραπή! θέ- λεις νὰ σκοτωθῆς κτυπημένος εἰς τὰ ὀπίσθια»

Ἡ πρώτη φάσις τῆς μάχης ταύτης ἦτο θαλερὰ, ἀμφιβό- λος, ἀμφίροπος, ἀπειλητικὴ πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς στρατούς· τὰ ὕδατα ἦσαν συνηγμένα τῆδε καθεῖσε εἰς τὰς κοιλοτήτας τῆς γῆς, εἰς τινὰ μέρη, οἱ τροχοὶ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πυροβο- λικοῦ ἐβυθίζοντο μέχρι τοῦ ἄξινός των, καὶ ἐκν δὲν ἦσαν

τά σπαρτά να σχηματίζωσιν υπό τούς τροχούς στρώμα, θα απέβαιναν αδύνατος πάσα κίνησις, ιδίως προς τὸ μέρος τῆς Παπελότης.

Ὁ ἀγὼν ἤρξατο ἀργά, διότι ὁ Ναπολέων ἔχων ὄλην τὴν δύναμιν του εἰς τὸ πυροβολικόν, τὸ ὅποιον κατηύθυνεν ὅτε μὲν πρὸς τὸ δαίνα, ὅτε δὲ πρὸς τὸ ἕτερον σημεῖον τῆς μάχης, ἤθελε νὰ περιμεῖν ν' ἀναφανῆ ὁ ἥλιος καὶ νὰ ξηράνη τὴν γῆν, διὰ νὰ δύνανται αἱ ἐξευγμέναι κανονοστοιχίαι νὰ κυλιῶνται καὶ νὰ τρέχωσιν ἐλευθέρως. Ἄλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἀνεφάνη, ὅπως ἐν Ἀδστερλίτση, ὁπότεν δ' ἐκρότησε τὸ πρῶτον τηλεβόλον, ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Κόλλβελ εἶδε τὸ ὠρολόγιόν του, καὶ ἦτο ἐνδεκάτη ὥρα καὶ τριάκοντα πέντε λεπτά.

Ἡ μάχη ἤρξατο ἐκ τῆς ἀριστερᾶς γαλλικῆς πτέρυγος ἐπὶ τοῦ Οὐγυμόντιου, μακρυῶς καὶ βιασιότερον ἴσως παρ' ὅσον ἤθελεν ὁ αὐτοκράτωρ. Συγχρόνως ὁ Ναπολέων προσέβαλε τὸ κέντρον, παρορμησὶς τὴν μαίραν τοῦ Κιότου πρὸς τὴν Αἰσαίντην, ὁ δὲ Νεῦ προσώθησε τὴν δεξιὰν γαλλικὴν πτέρυγα κατὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀγγλικῆς, στῆριζομένης εἰς τὴν Παπελότην.

Ἡ κατὰ τοῦ Οὐγυμόντιου ἐπιθεσις κατὰ τὴν ἦτον στρατήγημα ἠθέλησεν ὁ Ναπολέων νὰ σύρῃ ἐκείσε τὸν Οὐελεγκτῶνα, καὶ οὕτω νὰ τὸν κλίνῃ πρὸς τ' ἀριστερά. Τὸ σχέδιον τοῦτο θὰ κυδοκίμει. ἂν οἱ τέσσαρες λόχοι τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς καὶ οἱ ἀνδρείοι Βέλγοι τῆς μοίρας τοῦ Ηερπογγέρου δὲν ἐτήρουν τὴν θέσιν ἐκείνην στερεῶς ὁ δὲ Οὐελεγκτῶν, ἀντὶ νὰ συσσωρεύσῃ ἐκείσε τὸ πλῆθος του, ἠρκέσθη πέμψας μόνην ἐπικουρίαν ἐτέρως τέσσαρες λόχους ὁμοίων στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς, καὶ ἐν τάγμα ἐκ τῶν πεζῶν τοῦ Βρούνσβικ.

Ἡ πρὸς τὴν Παπελότην ἐπιθεσις τῆς δεξιᾶς γαλλικῆς πτέρυγος, κατὰ βῆθος εἶχε σκοπὸν ν' ἀποσοβήσῃ τὴν ἀριστερὰν τῶν Ἀγγλων, νὰ κόψῃ τὴν εἰς Βρυξέλλας ὁδόν, νὰ φράξῃ τὴν πορείαν τῶν Πρώσων, οἵτινες ἐνδέχεται νὰ φανῶσι, νὰ ἐκδιώξῃ τὸν Ἀγ. Ἰωάννην, καὶ νὰ ὠθήσῃ τὸν Οὐελεγκτῶνα πρὸς τὸ Οὐγυμόντιον. Ἐκείθεν πρὸς τὸ Βραϊναλεῦδον, καὶ ἐντεύθεν πρὸς τὸ Χάλλ. Οὐδὲν προφανέστερον. Πλὴν δὲ τινων περιπτώσεων ἐπέτυχεν ἡ ἐπιθεσις αὕτη, διότι ἡ Παπελότη ἠλώθη, καὶ ἡ Αἰσαίντη ἐκυριεύθη.

Μετὰ τὴν κάτοχην τῆς Αἰσαίντης, ἡ μάχη ἐφάνη ἀμφίροπος. Ἀπὸ μεσημβρίας μέχρις ὥρας τετάρτης ὑπάρχει τι ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ σκοτεινόν, ὁ ὀφθαλμὸς δὲν βλέπει ἐπαρκῶς ἐν τῇ συμπλοκῇ ἐκείνῃ τῶν ποικίλων στρατιωτικῶν στολῶν ὅλα φαίνονται συγκεχυμένα, μία ζάλη, ἐν θάμβος. Εἰς τὰς μάχας, ὡς νὰ ἐνσκήπηται θύελλα, σκοτεινόν τι, θεῖον τι. Ὅσοι καλῶς καὶ ἂν προσεχθῆσαν οἱ στρατηγοὶ τὰ πράγματα, τὰ συγκρουόμενα στίφη τῶν ἐνόπλων ἐκείνων ἀνδρῶν κινῶνται κατ' ἀνυπολόγιστους παλινδρομοὺς καὶ ἀμυβητάς. Ἐπὶ τῆς συμπλοκῆς τὰ δύο σχέδια τῶν δύο ἀρχιστρατηγῶν εἰσχωροῦσι τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου καὶ μετασχηματίζονται τὸ ἐν διὰ τοῦ ἄλλου. Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης κυμαίνεται ὀριεῖδως ὡς κλαστή, τὸ αἶμα ρεῖ ἀνω ποταμῶν, τὰ τάγματα εἰσέρχονται ἢ ἐξέρχονται παριστώσι κόλπους καὶ ἀκρωτήρια, ὅλοι οὗτοι οἱ σκόπελοι κινῶνται ἀδιακόπως ἢ μὲν πρὸ τῶν δὲ, καὶ ὅπου ἦτο τὸ πεζικὸν καταφθάνει τὸ πυροβολικόν, ὅπου δὲ τὸ πυροβολικόν τρέχει, τὸ ἵππικόν καὶ ἐφεξῆς, τὰ πάντα ἀκολουθῶν ὁ καπνός.

Πρὸς τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν, ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς περιήλθεν εἰς κρίσιμον θέσιν. Τὸ κέντρον αὐτοῦ διώκει ὁ πρίγκιψ τῆς Ὁράγγης, τὴν δεξιὰν πτέρυγα ὁ Χίλλ, τὴν ἀριστερὰν ὁ Πίκτων. Ὁ πρίγκιψ τῆς Ὁράγγης ἐκράξεν ἐν τῇ ἀμυχανίᾳ του καὶ καρτερίᾳ τοῦ πρὸς τοὺς Ὀλλανδοβέλγους, «ἐμπρός καὶ οὐδέποτε ὀπίσω!» Ὁ Χίλλ, ἐξασθενήσας, ἤλθε καὶ ἐστήριξε τὰ νῶτα τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος ἐπὶ τοῦ Οὐελεγκτῶνος, ὁ Πίκτων εἶχε πέσει νεκρός. Τὴν αὐτὴν στιγμήν καθ' ἣν ἤρπασαν οἱ Ἀγγλοὶ παρὰ τῶν Γάλλων τὴν σημαίαν τοῦ 105ου τάγματος τῆς γραμμῆς, οἱ γάλλοι ἔρριψαν νεκρὸν τὸν στρατηγὸν Πίκτων. Πρὸς τὸν Οὐελεγκτῶνα, ἡ μάχη εἶχε δύο στηρίγματα, τὸ Οὐγυμόντιον καὶ τὴν Αἰσαίντην, καὶ τὸ μὲν Οὐγυμόντιον ἀντίτεχν εἰσέει, ἀλλ' ἐφλέγετο ἢ δὲ Αἰσαίντη εἶχεν ἀλωθῆ. Τρεῖς χιλιάδες πολεμιστῶν ἐθυ-

σάσθησαν ἐντὸς τοῦ σιτοβολῶνος τούτου. Οἱ Σκῶτοι τοῦ φαυλοῦ τάγματος οὐκέτι ἐσώζοντο· οἱ ἄλλοι δραγόνες τοῦ Πομοσμπίου κατακεραματίσθησαν ὑπὸ τῶν γάλλων λογγοφόρων καὶ θωρακητῶν ἦσαν χίλιοι διακόσιοι καὶ ἑμειναν ἐξακόσιοι. Ἐκ τῶν τριῶν ἀντισυνταγματάρχων τῶν οἱ δύο ἔκειντο χαμαὶ, ὁ Ἀμιλτῶν τραυματισμένος, ὁ Μάτερ νεκρός. Ὁ Πομοσμπίου νεκρός, ὁ Γόρδων νεκρός, ὁ Μέρσαχ νεκρός. Δύο μοῖραι, ἡ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη εἶχον καταστραφῆ.

Ἀπὸ τὸ Οὐγυμόντιον ἐκινδύνευε, ἀπὸ ἡ Αἰσαίντη ἡ λώθη, εἰς μόνος πλέον κόμβος ἀπελείπετο, τὸ κέντρον. Ὁ κόμβος οὗτος ἀντίτεχν πάντοτε, ὁ δὲ Οὐελεγκτῶν τὸν ἐνίσχυσε περισσότερον. Ἐκάλεσεν ἐκεῖ τὸν Χίλλ ἐκ τῆς Μερπεθεραίνης, καὶ ἐκάλεσε τὸν Χιασῆ ἐκ τοῦ Βραϊνολεῦδου.

(Ἔπεται συνέχεια) Φ. Π.

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

Ἐρείπια!... ερείπια!... ἀεῖποτε ερείπια!... Ἰδοὺ τὸ προαίτιον τοῦ ἀντροῦ τούτου τῆς ὀδύνης φάσμα-ἰδοὺ ἡ ἀπαίσια κηλὶς, ἡν ἀενάως ἐγχαρτίει ἐπὶ τῆς καθημερινῆς ταύτης γενεᾶς ἡ μυστηριώδης τῆς εἰμαρμένης χεῖρ· ἰδοὺ τὸ μέλαν τοῦ πάθους στίγμα, ὅπερ ἀνεξίτηλως ὀσημέραι ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐγκολάπτεται ἐπὶ τῆς ἐρρυτιδωμένης τοῦ χρόνου παρεΐας... Ἐρεε ζοφώδες παρελθόν, ἐκάστη στιγμή τοῦ ὅποιου ἐγρωματίσθη ὑπὸ τοῦ ἐρεθιδίου τῆς ἀπελπίσεως καὶ τῆς ἀπογνώσεως χρωατῆρος, εἰς τοὺς σκοτεινοὺς τοῦ ὀποιοῦ κόλπους συνυφάνθη ἡ ἀποτρόπαιος ἐκείνη κατάρρα, ἡν ποτε ἐξετίξεν ὁ μέγας Ἰεσοῦα κατὰ τοῦ ἀλαζόνος ἀνθρώπου· σὲ περιφρονῶν, βδελυγμῆς συνέγομαι φρικτῆ, ἀναμνησκόμενος τῶν εἰδεχθῶν ἐκείνων τερατουρημάτων σου, δι' ὧν κατεκόμισσας τὴν ἀγρίαν καὶ σκελετωδῆ μορφήν σου· σὲ ἀποστρέφομαι, διότι τὸ ἔδαρος, ἐφ' οὗ ἐσφυρηλατήθη τὸ στέμμα τῆς δόξης σου, γέμει αἱμάτων καὶ ἀνθρωπίνης σαρκός... Ποῖον τὸ ἔργον σου; ποῦ καὶ ποῖα τὰ τροπικὰ σου; ἄβυσσος πανταχοῦ...

Ἡ κοινωνία κατερραστωνευμένη ἐκ τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ἀκολασίας, βεβαχυμένη ἐκ τῶν ὀργῶν, ἐν οἷς διεβίωσε, καταπεπονημένη ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ καμάτου, γεγηρακυῖα πλέον, ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ἤδη βυθισθῆ εἰς νάρκην, ἐν βῆμα μόλις ἀπὸ τῆς ἀναίσθησις καὶ τοῦ θανάτου ἀπέχουσα. Κραιπάλη γενικὴ, καθολικὸς κυνισμὸς, ἀπατῶν τῶν τάξεων κατακυριαρχῶν, μετέβαλε τὸ μὲν καθῆκον εἰς σποδόν, τὴν δὲ κοίτην εἰς κλίνην Μεσσαλίνης... Οἱμοὶ!... Ζῶν ἐν ἀνομίαις καταζοφουμένη, μακρὰν πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς, θυμῆλιν θυσιῶν καὶ λατρείας ἐγείρουσα ὅπου μόνον ἰδιοτέλεια καὶ συμφέρον ἐχώρει.

Ἀλάττωρ δαίμων ὑπήγειρέ ποτε δόλω τὸ πρᾶπέτασμα, καὶ ἐφάνη κατεσκληκυῖα καὶ βεβορβορωμένη ἡ ἀνθρωπίνη μορφή... Ἡ Ἀμαρτία, τὰς πέδας αὐτῆς αἴφνης ῥήξασα, ἀπέπτη εἰς τὸ κενόν, τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον συνεπαχθῆ ἡ εἰς σκοπὸν τῶν ἐπιμόνων αὐτῆς προσβολῶν τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυγὴν μεταβαλοῦσα, πρὸ οὐδενὸς ὑπέκυψε, ἐν οὐδενὶ κατεβλήθη. Οὐδὲν ἔκτοτε ἐγώτιστον καὶ κενδοξίαν ὑπέρτερον· οὐδαμῶς σεβασμὸς, Θεοσεβεία διαμελισθεῖσα εἰς δόγματα τόσα, ὅσας καὶ φιλαυτίας. Ἐπιστήμη κοινωνικῶν ἐλκῶν σωρείας μόνον δημιουργοῦσα· πανταχοῦ ἀ π ε λ π ι σ ι α...

Τὸ δὲ κενόν; κάτοπτρον ἐπιχυροτερῆζον, ἐφ' οὗ ἐς αἰετῶν κότερον κατοπτρίζονται τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον χωρὶς νὰ διορῶνται...

Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐξενευρώθη πλέον· οὐδὲν ἕγχοσ πεποιθήσεως καὶ θάρρους ἐν ἡμῖν πρὸ πολλοῦ φέροντες διακελμεθα ἐν ἐντελεῖ ἀπογοητεύσει· τῶν ἀναμνήσεων ἀποσπασθέντες ἐρριφθῆμεν ἀκαρδῶς ἐν τῇ δίνῃ τοῦ μέλλοντος· πλὴν φύσει τὸ ἄγνωστον μᾶς ποιεῖ, μᾶς ταράττει. Τὴν πρώτην ἡμῶν εὐτολμίαν καταπνίγομεν παρρηθῶς ἀκοντες ὑπὸ τὸν βρόχον τῆς ἀδρανεῖας... τὴν ὑπέρβην μας, ὑπόστενον πάντοτε, συμπτήσσομεν πρὸ τοῦ φόβου τοῦ Ἀδῆλου... Ὅποῖος παράδοξος ἀντικατοπτρισμὸς! Μακρὰν, πέραν ἐκεῖ, ἐν ἀπωστάτῃ τῆς Αἰωνιότητος σημείῳ, ὅπου ἡ φαντασία μόνον δύναται νὰ διεισδύσῃ, ὅπου πλέγδην τὸ Ἄδρατον μετὰ τοῦ Μη-

ΗΧΩ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΑΤΑΞΙΚΩΝ

Τὸ παρελθὸν ἔτος πολὺς ἐγένετο θόρυβος διὰ τινὰ περιέργον ἰατρικὴν ἀνακάλυψιν.

Ἐλέγετο ὅτι διὰ τῆς μετεγχύσεως τοῦ αἵματος τῆς αἰγῆς ἐθεραπεύετο ἀλανθᾶσως ἡ φοματίωσις, καὶ ἐπιστεῦετο τοῦτο, καὶ οἱ πάντες ἐκρότουν τὰς χεῖρας ἐκ τῆς χαρᾶς, ὡς ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς λύμφης τοῦ Κῶχ, καὶ ὅπως αὕτη καὶ ἐκείνη βαθμηδὸν ἐλησημονήθη.

Ἐν τούτοις τὴν σήμερον ὁ ἰατρικὸς κόσμος συγκινεῖται ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως νέου θαύματος. Ἐπιβεβαιούται ὅτι ὁ δόκτωρ Constantin Paul ἀλανθᾶσως θεραπεύει τοὺς ἀταξικούς (alaxiques) παραλυτικούς καὶ ἄλλους τοιοῦτους πάσχοντες τῇ βοηθείᾳ ἀπλῶν ἐγχύσεων ἐξ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας τῶν προβάτων. Τὰ πρῶτα αὐτοῦ πειράματα ὑπῆρξαν ἐνθαρρυντικά. Ὡστε μετὰ τοὺς κοκίλους, τοὺς κύνιας καὶ τὰς αἰγας, ἡ ἰατρικὴ μεταχειρίζεται ἤδη τοὺς ἀμνοὺς, οὓς ἀνιλεῶς θυσιάζει διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων! Καὶ πᾶσα παράδοξα ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη δὲν μᾶς ἐπιφυλάσσει ἐτι!

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΗΜΙΚΡΑΝΕΙΑΣ

Ἐτερός τις δόκτωρ, αὐστριακὸς οὗτος τὴν καταγωγὴν, ἀνεκάλυψε τρόπον ἐντελῶς μυθῶδη διὰ τὸ περιέργον καὶ ἀπλούστατον αὐτοῦ πρὸς θεραπείαν τῆς τόσοσ βασιανίζουσις τὴν ἀνθρωπότητα νόσου τῆς ἡμικρανίας, χωρὶς νὰ προστρέχῃ εἰς ἐγχύσεις καὶ θύματα οὗτος.

Ἐὰν δώσωμεν πίστιν εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐν Βιέννῃ ἰατρικοῦ Συλλόγου γενομένην δῆλωσιν αὐτοῦ, ἀρκεῖ τις πάσχωσιν ἐξ ἡμικρανίας νὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τινὰ λεπτά τῆς ὥρας πείσιν τινὰ ἐπὶ τῆς γαστρικῆς κεντρικῆς ἀρτηρίας, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κοίλου τοῦ στομάχου, καὶ ἀμέσως θὰ αἰσθανθῇ μεγάλην ἀνακούφισιν.

Ὡς βλέπομεν, τὸ ἀντιφάρμακον τοῦτο δὲν εἶναι πολυδάπανον καὶ ἀρκεῖ νὰ τὸ δοκιμάσωμεν, ὅπως βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἔντος σωτηρίου ἀνακαλύψεως τοῦ νέου ἀνανύμου Ἀσκληπιάδου. Δείον ὁμῶς νὰ μὴ λησμονώμεν, ὅτι πρέπει νὰ πιέσωμεν ἀκριβῶς τὸ ὀριζόμενον μέρος.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Ἐν νέου εἶδους Κράχ ἀπειλεῖ νῦν τὴν βιομηχανίαν. Πράκεται περὶ τοῦ ἐλεφαντοδόντος, τὸ ὅποιον ὀσημέραι ἐκλείπει, διότι βαθμηδὸν οἱ ἐλέφαντες σπανίζουσι καὶ ἴσως δὲν εἰμεθα μακρὰν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ λαμπρόν τοῦτο ὄστρον θὰ τιμᾶται ὑπερμέτρως. Ἐν τούτοις ἡ χημεία ἐρχεται ἐγκαίρως ἀρωγὸς τῆς βιομηχανίας. Εἰς Ἀμερικανὸς πρὸ ὀλίγου ἀνεκάλυψε τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τεχνητοῦ ἐλεφαντοδόντος, τὸ ὅποιον, ὡς λέγεται, ἔχει βᾶσιν τὸ γάλα. Τὶ νὰ μὴ περιμείνωμεν ἀκόμη ἀπὸ τὴν σύγχρονον πρόσδοσ τῆς χημείας;

ΥΠΕΡΘΡΕΚΑΝΕΙΟΝ ΣΚΑΦΟΣ

Ὁ Ναυτίλος τοῦ Ἰουλίου Βέρν ἐλαθε πραγματικότητα. Νέον τι Ἀμερικανικὸν σκάφος διέσχισεν ἐσχάτως τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανόν, ἐλκύσαν τὴν περιέργειαν καὶ τὸν θαυμασμόν πάντων τῶν σχετικῶν ἐπιστημόνων. Φέρει σχῆμα κολοσσιαίας γελῶνης καὶ δύο ἀναπνευστικούς πύργους εἰς τὴν πρῶμην καὶ τὴν πρῶραν. Ὅπότεν δὲ ἡ θάλασσα εἶναι τρικυμιώδης, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μετὰ τῶν πελωρίων κυμάτων συγκρούσεώς του, τὸ σκάφος βυθίζεται ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ἐκτὸς μέρους τῶν δύο πύργων οἵτινες, ὡς ἐννοεῖται, μένουσιν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης διὰ τὴν εἰσδοσ τοῦ ἀέρος. Ἡ ταχύτης αὐτοῦ εἶναι καταπληκτικὴ καὶ οὐδένα διατρέχει κίνδυνον ἐν πλῆρει Ὀκεανῷ.

Φρίκ.

δενὸς συναντᾶται, διαθλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς μου ἀκριβῶς ἀντικατοπτριζομένην τοῦ συγγεροῦ παρελθόντος τὴν ἀπαίστιαν μορφήν, τῶν οἰχρῶμένων αἰῶνων τὸ ὄχρον καὶ φασματώδες ἰνδάλμα...

Προεχαράχθη, λέγουσιν, ἡ ὁδός, ἡν παρὰ πόδας θέλει ἀκολουθήσῃ τὸ ἀρίστον μέλλον· ἐτέθη ἡδὴ τὸ ὑπόβαθρον, ἐφ' οὗ θέλει ἐρεῖσθῃ τὸ γιγάντιον τῆς ἀνθρωπότητος οἰκοδόμημα· γὰρ-ἄχ-ἄ-βαρύθρομος Σαρδώνιος γέλιος ἀκούεται ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς στενοῦσης ὑπὸ τὸν ἀνθρώπον Γῆς, καὶ ἀρὰ ἐπὶ τὰς μελλούσας γενεὰς ἀποστοματοῦται καταχθόνιος ἀρά, ἡν ὡς μόνην σφραγίδα θέλει φέρῃ οὗτος ἀνεξαλείπτως μέχρι συντελείας ἐπὶ τοῦ ἐστιγματισμένου μετώπου του... Πόλεμοι καὶ μάχαι καὶ καταστροφαι καὶ δηρώσεις καὶ ἀρπαγαὶ καὶ σηπεδῶν καὶ φθορά, πᾶν ὅ,τι ἐγέννησεν τὸ μῖσος καὶ ἡ θηριωδία τοῦ παρελθόντος, αἰωνίως ὡς μέγας καὶ συνάμα ὑπερβαρῆς ἐφιάλτης θὰ ἐπικύηται ἐπὶ τοῦ σκωληκοβρότου τῆς κοινωνίας τοῦ μέλλοντος σώματος, ἐνῷ τερηδῶν ὑποῦλος θέλει ὑπονομεῖται αὕτην ὑποκόφως καὶ διαβιδρώσκει μέχρι τελείας ἀποσυνθέσεως.....

Φεῦ!... ὅποια πόρωσις!... τὴν φρίκην νὰ ὑπολαμβάνῃ τις ὡς τερψίθυμον χαρᾶς προάγγελμα, ὡς εὐελπιν εὐειστοῦς οἰωνόν...

Ἐν τῇ ἀραναίᾳ μεθ' ἧς σὲ περιέβαλεν ὁ χρόνος, ὁ καταπληκτικὸς οὗτος τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος ἀνατροπέυς, ὡ σκότιον παρελθόν, συναναμίνγνυμι μετὰ συντριβῆς τὴν ἀοριστίαν σκοτεινότερου μέλλοντος· τὸ ἔργον σου, ὑπῆρξεν ἀπεχθές ὡς ὁ Ἄδης. Πνεῦμα ἄλλοις καὶ δυσσύχιας θέλει συμπαρᾶσθαι εἰς κατατροπὴν τὸν καθεῦδοντα τοῦτον κόσμον, μέγας οὐ ὑπεραιθέριος ἀπὸ τῶν σπλάγγων τοῦ Ἀπειροῦ κραυγῆ διαπολίως ἐξαγγελίη τὴν φοβεράν, τὴν μυστηριώδη τῆς Κρίσεως στιγμήν.....

Ἀθήνησι, πρώτη Ἰανουαρίου 1892.

A. A. Ἀναστ.

ΜΑΚΡΑΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ!

Τῷ φιλοφ. Τ. Μωρ.

Τὴν δακρυδόχον λήκυθον ταχέως, φίλε, θράῦσον, τὸ βλέμμα σου νῦν ἀδακρυ ἄς κρύπτῃ τὴν ὀδύνην, τὸ ἄλγος σου εἰς στεναγμοὺς νὰ χύνης πλέον παῦσον... οὐδέεις, οὐδέεις αἰσθάνεται τοῦ στήθους σου τὴν δίνην!

Οἱμοὶ!.. κωφεύει ἡ χαρὰ εἰς ἄλγους ἐπικλήσεις καὶ μάτην βλέμμα συμπαθές νῦν ἐπατεῖ ὁ πέννης καρδίας πλέον μὴ ζητῆς... κωφούς θὰ συναντήσης κ' ἐντὸς τοῦ κόσμου... ἐρημὸς, πανέρημος θὰ μένης.

Γελάς; σ' ἐμπαίζουγ' ἂν θρηνηῆς σ' ἀποκαλοῦν γε- [λοῖον] εἰς τοὺς κλαυθμούς σου ἀπαντᾶ ὁ καγχασμὸς σαρκῶν· ὁ κόσμος εἶνε, φίλιτατε, ἀεῖποτε παιδίον, οὔτινος τὴν φαιδρότητα θὰ προκαλῆς στενάζων...

Ω! μακρὰν εἰς τὰς ἐρήμους κλαῖε, στενάζε καὶ θρῆνε· στενάζε μακρὰν ἀνθρώπων, ἐνθα μόνον ἡ ὀδύνη ἢ σιγὴ καὶ ἡ γαλήνη θέλουν εἰσθα μετὰ σοῦ!

Ἀθήνησι 20 Φεβρουαρίου 1892.

G. A. Τζ.

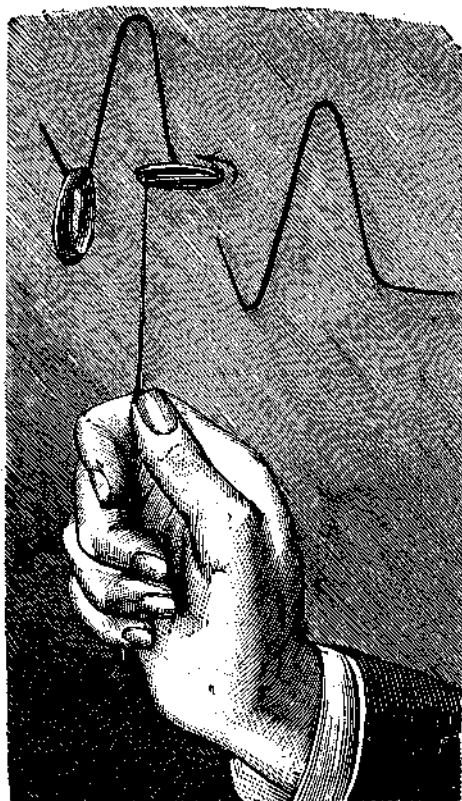
Τὸ ἀναποφάσιστον εἶνε τοῦ πνεύματος ἀσθένεια, ἥτις παρεμβάλλει προσκόμματα εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Ὁ ὀρθὸς λόγος ἀπαιτεῖ νὰ ὑπομένῃ τις καρτερικῶς τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης καὶ νὰ μὴ ἐπιβαρῶνῃ αὐτὴν διὰ μεμφμοριῶν. αἰτίνας εἰς οὐδὲν δύνανται νὰ ὠφελῶσιν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ ΟΒΟΛΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΙΧΜΗΣ ΜΙΑΣ ΒΕΛΟΝΗΣ

Μετασχηματίσατε μίαν βελόνην τῆς κόμης, ὡς δέκνυσι τὸ δεξιὸν σχῆμα τῆς ἐναντι εἰκόνος μας, καὶ θέσατε ὀριζοντιῶς ἐν αὐτῇ διώβολον εἰς τὸ δεξιὸν αὐτοῦ μέρος. Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν ἀναρτίσατε δακτύλιον ἀρκούντως βαρὺν ἢ δύο ἐν ἀνάγκῃ. Οὕτω θὰ ἔχητε μηχανικὸν τι σύστημα, ὅπερ θὰ δύναται νὰ ἴσταται ἐν ἰσορροπίᾳ. Θέσατε τότε ἐπὶ καθέτως μα-

κρῆς τινος βελόνης τὸ ἄκρον τοῦ νομίσματος καὶ φυθήσατε διὰ τοῦ στόματος ἐπὶ τοῦ δακτυλίου, καὶ θὰ ἴδητε τὸ μηχανήμα σας περιστρεφόμενον μετὰ ταχύτητος χωρὶς οὐδόλως νὰ παύσῃ ἢ ἰσορροπία.

Ἐὰν δὲ μεταχειρισθῆτε χαλύβδινον βελόνην, τὸ νόμισμά σας θὰ διατρπηθῇ, οὕτως ὥστε θὰ ἔχητε τὴν λύσιν τοῦ ἐξῆς προβλήματος. Διατύπῃσις ὀβόλου διὰ βελόνης φρωμένης ἀνωθεν. Φ. Π.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

150. Αἶνιγμα.

Τῆς Σπάρτης ἤμην εἰς ἡγεμῶν
καὶ δὴ ἐκ τῶν κρατίστων.
Ἄλλ' ἀν τῶν γραμμάτων τῶν ἐμῶν
ἀντιτροφορὴν τὴν ὄψιν ἴδης,
Σίγα, ἀν εἶσαι τῶν ἐμπόστων
Μή τις σ' ἀκούσῃ κί' ἐντεῦθεν φύγῃς :

151. Αἶνιγμα.

Τὸν κόσμον ἐγὼ ἔγερον
εἰς τοὺς εὐρεῖς μου ὤμους
Ἐγὼ τώρα κρεμασμένον
θὰ μ' εὐρεῖς εἰς τοὺς τοίχους.
Ἐὰν μ' ἀναγραμματίσῃς
θὰ μὲ εὐρεῖς εἰς τοὺς δρόμους
Πλάγητα, καὶ θ' ἀρχίσῃς
οἴκτου φωνὰς εὐήχους.

152. Ερωτήσεις

- 1) Ποῖος ἔχθη ὁμιλεῖ;
- 2) Τί εἶναι ἡ ποίησις;

- 3) Ποῦ ἔπαται ὁ ἔρω;
- 4) Τί πρᾶγμα φέρει πτέρυγας χωρὶς τὰ περὶ;
- 5) Μειδίμα ἢ δάκρυ;

*Αραβικὸς ἵππος

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ 40 ΦΥΛΛῷ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

144. Αἶνιγμα. Πηγὴ—Γῆ. Ἐλυσαν αὐτὸ ὁ κ. Δημ. Θεαγένης ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ κ. Ἰω. Βασταρδῆς ἐκ Βρατίας καὶ ὁ κ. Π. Σταματοπούλος ἐκ Πατρῶν.

145. Αἶνιγμα. Πόνος—Ὄνος. Ἐλυσαν αὐτὸ ὁ κ. Σπ. Δ. Πάπας ἐκ Ξηροχωρίου καὶ ὁ κ. Ἰω. Βασταρδῆς ἐκ Βρατίας.

146. Ἐρωτήσεις. 1) Ἀπὸ τὸν διαβήτην. 2) Τετμή. 3) Οἱ διπλωμάται. Τὴν πρώτην καὶ τρίτην ἐρωτησίαν ἔλυσε ἐπιτυχῶς ὁ κ. Διον. Χριστοδούλου.

ΑΝΤΑΝΟΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΦΥΣΕΩΣ»

Δ. Α. Καλάμας. Ζητούμενον φύλλον ἀπεστείλαμεν προχθές.—Π. Τ. Ἀσλάναγα. Σᾶς ἐνεγράψαμεν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὴν σειράν. Ἀναμένομεν τὸ ὑπόλοιπον.—Θ. Ζ. Τρίπολι. Ἐνεγράψαμεν πάντας συνδρομητὰς εἰς τὴν «Φύσιν» καὶ ἀπεστείλαμεν σειράς φύλλων. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ.—Ν. Π. Ἀλιβερίου. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν. Σᾶς ἀπαντήσαμεν καὶ ταχυδρομικῶς. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ.—Α. Ρ. Π. Σῦρον. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν προχθές.—Ι. Ν. Δ. Βόλον. Ἐλάδομεν δελτάριον καὶ ἠπορήσαμεν ἐπὶ βραδύτητι. Σᾶς ἀπηγγήσαμεν ταχυδρομικῶς καὶ ἀναμένομεν νεωτέρας πληροφορίας.—Δ. Κ. Ἀθήνας. Ἀποροῦμεν ἐπὶ ἐπανειλημμένῃ καθυστέρησιν φύλλων. Ὑποκτενοῦμεν ἀνεπάρκειαν διευθύνσεώς σας. Ἐξετάσατε τοῦτο. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν ἐκ νέου.—Κ. Τ. Ἀθήνας. Διέλθετε γραφεῖοῦ μας λάβητε ἐπιστολάς σας.—Α. Π. Μαγνησίαν. Προχθές σᾶς ἐγράψαμεν ἐκτεταμένως ταχυδρομικῶς. Ἐπιστολὴς σας στερομένη πρό πολλοῦ.—Α. Σ. Λέγυν. Δελτάριον ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν διὰ προθυμίαν σας. Ἀναμένομεν ταχέαν ἀπάντησιν.—Γ. Ν. Κ. Λευκωσίαν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Σᾶς ἀπηγγήσαμεν.—Ι. Ε. Ρουχτσούκιον. Ἐπιστολὴ καὶ συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ. Ἀπόδειξιν λαμβάνετε σὺν παρόντι φύλλῳ.—κ. κ. Γ. Χ., Φ. Δ., Ν. Β. Ἰδρον. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν πολὺ.—Α. Κ. Γ. Κωνσταντοῦ. Ἐπιστολὴν καὶ συνδρομὰς ἐλάδομεν, εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἐγράψαμεν προχθές.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ἐκδοσις καλλιτεχνικὴ εἰς μέγα ἴσος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Π. ΦΕΡΜΠΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ : Θ. ΛΙΒΕΡΙΟΣ

—■■■■■—

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ ἐκδοθῶσι τὰ ἐξῆς ἔργα :

Ρωβύρος ὁ Κατακτητὴς . . . μετ' εἰκόνων	45
Ὁ Μεσημβρινὸς Ἀστὴρ	63
Ὁ Σανσελλῶρ	84
Νῆσος ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ	81
Ὁ Λαχνός μετ' εἰκόνων	42

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Διὰ τὴν ἀπίκτησιν τῶν 5 ἀνωτέρω ἔργων τοῦ 1892.

Διὰ μὲν τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Δρ. 20

Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Φρ. 25

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῶν ἐγγυωμένοις τὴν ἀνελλιπῆ κατὰ Σάββατον ἀποστολὴν τῶν ἐκδιδομένων τευχῶν, ἀνευ προσθήκης ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ὁ πληρόνων δραχ. 6 θὰ λαμβάνῃ 10 τεύχη.

Πᾶσα παραγγελία δεῖν νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» ἀναλαμβάνει τὴν προμήθειαν καὶ ἀποστολὴν οἰουδήποτε ἀντικειμένου ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προμήθειᾳ 5% μόνον. Πᾶσα παραγγελία δεῖν νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.